

Andrzej Marcinkowski

Pytania i odpowiedzi prawne

Palestra 42/9-10(489-490), 168

1998

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Andrzej Marcinkowski

Kiedy powstaje obowiązek uiszczenia wpisu stałego, jeżeli wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych został oddalony?

Przepis art. 17 ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. Nr 24, poz. 110 ze zm.) stanowi, że pisma wnoszone przez adwokata lub radcę prawnego, które nie są należycie opłacone, sąd zwraca bez wezwania o uiszczenie opłaty, jeżeli pismo podlega opłacie w wysokości stałej, a środki prawne odrzuca.

W uzasadnieniu postanowienia z dnia 15 października 1997 r., III CZ 70/97 (OSNC 1998, z. 3, poz. 45) Sąd Najwyższy słusznie wskazał, że „zgodnie z ogólnymi regułami wykładni prawa, obostrzonego rygoru, uregulowanego w art. 17 cyt. ustawy, nie można interpretować rozszerzająco”. Jeżeli więc pismo procesowe podlegające stałej opłacie zostało przez adwokata lub radcę prawnego złożone jednocześnie z wnioskiem o zwolnienie strony od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych, to fakt ten ma doniosłe znaczenie procesowe. Przede wszystkim pisma takiego nie można uznać za nienależycie opłacone i to do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia wniosku o zwolnienie od obowiązku ponoszenia kosztów sądowych. Jeżeli rozstrzygnięcie to będzie niekorzystne, to wówczas powstaje obowiązek uiszczenia wpisu stałego. Rozważaniom, kiedy (z jakim momentem) ten obowiązek powstaje Sąd Najwyższy poświęcił uzasadnienie uchwały z dnia 26 lutego 1976 r., III CZP 11/76 (OSNCiP 1976, z. 7–8, poz. 162), którego teza brzmi:

„Zgłoszenie wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych w sprawie, w której pismo wniesione przez adwokata podlega opłacie wpisu stałego, zobowiązuje sąd w razie odmownego załatwienia tego wniosku do wezwania o uiszczenie opłaty na zasadach ogólnych”.

W konsekwencji – po uprawomocnieniu się postanowienia odmawiającego zwolnienia od kosztów sądowych – adwokat lub radca prawny musi być wezwany do uiszczenia opłaty. Wówczas znajdują zastosowanie rygory ogólne przewidziane w art. 16 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.